

GUNNAR FRÖROTH:

Dom i vänstern, typ...

Erik Hörstadius, obekvämt socialdemokrat med Kjell-Olof Feldt som styvfar, har gjort något som kommer reta den traditionalistiska falangen inom socialdemokraterna. Han har skrivit en bok om dem, och gett ut den på Timbro.

Vi i vänstern, typ är en läsvärd skildring av Det Stora Partiets inre konvulsioner. Ett faktum som gör boken intressant är att de närmaste åren kan vara avgörande för socialdemokratins fortsatta hegemoni eller reducering. Under efterkrigstiden har partiet åtnjutit en unik position. Världens starkaste socialdemokratiska parti med världens starkaste fack och västvärldens största offentliga sektor i ryggen...

Socialdemokratien skapade den

starka staten och med den ett helt nytt väljarunderlag: en offentliganställd tjänstemannaklass. Där fanns trygga jobb och pensioner att hämta. Universitetet ställde om produktionen till att vid sidan av Wallenbergfärens ingenjörer försörja offentliga sektorn med akademiker. Den borgerliga basen av privatanställda med insikter i marknadsekonomins funktionssätt undergrävdes. Kommunisterna höll man stängden med hjälp av utjämningspolitik och anti-kommunist-retorik.

Påbörjad reträtt

Idag, 1996, står socialdemokratien klämd mellan ekonomiska realiteter och sin politiska tradition. Under Carlsson, Erlanders siste pöjk, har reträtten påbörjats. Avregleringar av valuta- och kapitalmarknad, EU-medlemskap, sänkta ersättningsnivåer

i sociala försäkringar, privatiseringar etc. Insikten om vilken politik som krävs för att Sverige ska komma ikapp samtidigt krav är dock inte särskilt spridd utanför parti-högkvarteret på Sveavägen. Offentliganställda och fackföreträdare mobiliserar mot den nya politiken. Projektet slår tillbaka mot sin skapare.

Hörstadius erbjuder en lättläst inblick i vilka falanger som leder kontrarevolutionen. Enstaka debattörer lustmördas. Hörstadius själv tillhör dem som anser att en modernisering måste till och han ger epitetet "återtågets dårar" åt dem som tror att mer av 70-talets politik är lösningen på Sveriges problem.

Hörstadius är pessimistisk om partiets förmåga att anpassa sig till den nya tiden. Han drar samma slutsats som undertecknad om Göran Persson: skillnaden mellan honom och Kenth Pettersson är att Persson vill vrida tillbaka klockan långsammare. Persson är ingen Blair,

---

Vi i vänstern, typ. Populism och traditionalism på 90-talet. Erik Hörstadius, Timbro förlag, 1996.

han är en pragmatisk betongsosse.

Hörstadius tar i sin historie-skrivning upp att socialdemokratin ända sedan 1930-talet byggt mycket av sin trovärdighet på att vara det parti som klarar den fulla sysselsättningen. Han går dock inte vidare i analysen: vad händer i så fall 1998? Partiet går mot ett historiskt nederlag. Deras standardknep, nya

jobb i offentlig sektor, är inte ett tillgängligt alternativ. Återstår alltså att ge sig över på traditionellt borgerlig mark och främja ny sysselsättning i den privata sektorn. De senaste åtgärderna inger en lätt känsla av att betrakta en åsna i en porslinsbutik. Höjda energiskatter, återställd arbetsrätt, värnskatter och tidigare lagd moms. Och sedan

förväntar de sig att företagen ska leverera nya jobb. Obegåvat, typ.

Frågan är vad väljarna kommer att göra åt detta? Vänja sig vid arbetslösheten? Gå till vänster? Eller rent av gå högerut, till partier som har större trovärdighet när det handlar om företagavänlig politik? Tiden bär alla svar.

BJÖRN JANSSON:

Krigsherre till sen reträtt

Vietnamkriget engagerade i början av sjuttioalet över en halv miljon amerikanska soldater, men till vilken nytta? Uppbackad av Kina och Sovjetunionen segrade Nordvietnam. USA tvingades under förödmjukande omständigheter retirera. Över två decennier har passerat men de av kriget skapade såren är fortfarande klart framträdande i det amerikanska samhället. Ännu idag ställs många frågor. Helgade ändamålen medlen? Vilka

var ändamålen och varför sådana medel? I boken *In retrospect: the tragedy and lessons of Vietnam* analyserar Robert S. McNamara – USAs försvarsminister 1961–68 under presidenterna John F. Kennedy och Lyndon B. Johnson – händelseförloppet. Utgående från författarens unika perspektiv presenteras, kommenteras och kritiserar viktiga beslut. Läsaren guidas, ackompanjerad av det kalla krigets vinande vindar, till platser där presidenter, rådgivare och militärer resonerar och agerar. Vi möter komplicerade problemställningar,

tarvande handlingskraft, korrekthet och intelligens av stressade, splittrade och ofullkomliga beslutsfattare. McNamara söker inte rättfärdiga tvivelaktiga beslut eller handlingar, snarare tvärtom. Kunskapsmässiga försummelse och/eller andra tillkortakommanden – vilka betecknas som många – lyfts fram och begrundas. Tveklöst överraskar författarens öppenhet. Politiker, om McNamara ursäktar uttrycket, erkänner vanligtvis ogärna hopp i galen (krigs)-tunna.

Inget val

Författaren slår fast att kommunismens expansionssträvanden i Asien och övriga världen var orsaken

---

In retrospect: the tragedy and lessons of Vietnam. Robert S. McNamara, Times Books, Random House Inc. 1995.